

K rozporu mezi požadavky a možnostmi státu a armády

Základním rozporem, který ovlivnil celý armádní systém, je rozpor mezi požadavky a možnostmi státu a armády

Konstatujeme-li však dnes, že vojenká doktrína není po více než dvaceti letech vypracována, pak na tom nesou vinu ti soudruzi, kteří stáli v čele naší armády ať chceme nebo nechceme. A není-li vypracována doktrína, pak nemohla být zpracována výstavba armády vcelku, pak nemohly být zpracovány ani reálné plány výstavby druhů vojsk, stanoven jejich vzájemný poměr, nemohl být reálně zpracován plán kádrového, materiálně technického zabezpečení, nemohla být perspektivně řešena otázka výstavby obranných objektů, ubytovacích a výcvikových fondů, dislokace apod.

Je proto nutné, aby především bylo jasné stanoveno, co můžeme a musíme mít vzhledem k našim spojeneckým závazkům při respektování našich možností, ale současně i potřeb, vycházejí z operačního předurčení a úkolů naší ČSLA proti potenciálnímu nepříteli.

Dnes, kdy se o těchto otázkách mluví, někteří vedoucí funkcionáři vidí vinu všude jinde, jen ne tam, kde by měli a říkají, že oni za to nemohou, že to vše udělalo spojené velení, že oni nám uložili mít tolik a tolik divizí atd. Neříkám, že to nemohlo být možné. To se mohlo stát, ale povinností našich nejvyšších funkcionářů bylo spočítat, zdali jsme schopni uložené úkoly skutečně splnit, aniž bychom narušili rovnováhu v národním hospodářství, měli spočítat, máme-li dostatek lidských, materiálových i finančních zdrojů, o co víc bude

zatížen státní rozpočet, bude-li dostatek stavební kapacity atd. Myslím, že mohli mít kolem sebe dostatečně kvalifikovaný aparát, který by jim připravil potřebné rozbor, důvodové zprávy a argumenty. Vzhledem k tomu, že ale toto buď neuskutečnili, nebo neměli odvahu to uskutečnit, tak s růstem úkolů rostlo napětí mezi úkoly a možnostmi, což se odráželo v celé naší armádě prakticky ve všech oblastech a mělo zásadní negativní dopady.

Ale nejenom to, takový postoj a jeho dnešní vysvětlování vnáší sémě nedůvěry mezi nás a spojené velení, mezi nás a Sovětskou armádu a diskredituje Sovětský svaz. V Sovětském svazu jsem vystudoval obě akademie, ženu mám Rusku, spoustu přátel tam mám a cítím velké přátelství k SSSR. Přitom ale také vím, že ne všichni tam mají a řeší ideálně. I oni to vědí. Právě proto ale nevěřím, že by někdo z nich mohl bezhlavě rozhodovat, jestliže by mu někdo seriózně oponoval a pálně a rozhodně dokazoval, že takto rozhodnout nelze.

Tolik k historii této otázky.

Soudruzi, zeptá-li se dnes někdo velitele na kterémkoli stupni, co ho bolí nejvíc, většina z nich odpoví asi takto:

- málo lidí, zvláště vojáků z povolání,
- málo bytů, ubytovacích a výcvikových fondů,
- značné odvelování,
- nereálné doplňování vojsk z hlediska nástupních termínů, což podstatně snižuje bojovou pohotovost v určitém ročním období,

— nedostatečně propracovaná a zabezpečená metodika bojové přípravy, zvláště na nejnižších stupních,

— málo účinná ideově politická výchova a příprava kádrů atd.

Zmíním se krátce o některých těchto otázkách.

Všichni víme, že je hodně útvarů a svazků, ale málo ubytovacích a výcvikových možností a přitom prostředků (nehledě na lidské zdroje) je málo a údajně jich má být ještě méně. Mám za to, že po podrobnější analýze by jistě bylo možné zredukovat některé svazky, některé útvary přesunout tam, kde ubytovací a výcvikové možnosti jsou, třeba i na Slovensko. Touto cestou by bylo také možné podstatně snížit investiční prostředky a ušetřit stavební kapacity.

Praxí, jak všichni víme, je tisíckrát potvrzena zkušenost, že základem dobré vycvičenosti pluků a divízi je dobrý výcvik malých jednotek - osádek, zvláště ale čet a rot.

Zmíním se jen o některých vlivech na úroveň výcviku těchto organizačních stupňů. Není žádným velkým tajemstvím, že v rámci okruhu a celé ČSLA je mnoho set tzv. čistých tankových čet. Víme-li, že naplněnost důstojníků na těchto funkcích je nízká, pak by mělo být (kromě jiného) logickým závěrem, věnovat velitelům čet a rot maximální pozornost ve výchově, jejich přípravě, v ovlivňování jejich metodické připravenosti, zabezpečení jejich činnosti nejmodernějšími pomůckami, ve vytváření vhodných výcvikových polí apod. tak, aby mohli s maximálním efektem splnit svoji úlohu.

Starat se o velitele čet a rot musí především útvar. Útvary i svazky se snažily udělat, co mohly, i okruh — jeho kolektiv zpracoval metodickou pomůcku pro tento stupeň velení. MNO vydalo také několik pomůcek. Myslím však, že nevyužíváme plně všech možností, které máme. Kolik vůbec máme vědeckých pracovišť, která se starají o rozvoj teorie, zvláště metodiky, na těchto stupních? Proč se tak málo staráme o urychlené zavádění nejnovějších pomůcek v oblasti bojové přípravy? Proč se účinněji nevyužívá poznatků od ostatních spojeneckých armád? To jsou otázky, které by měly být řešeny urychleně.

Mám za to, že také současný systém přípravy poddůstojnických kádrů neodpovídá požadavkům bojové pohotovosti a možnostem našich útvarů a svazků, že málo využíváme některých dobrých námětů v této oblasti ze Sovětské i jiných armád,

kde jsou zavedeny výcvikové divize a pluky, kde se připravují poddůstojnické kádry, zkoušejí se nové otázky bojové přípravy. U nás je taková situace, že zavádět nové otázky do výcviku musí především svazek s útvarem nebo okruh a teprve potom ukazuje tyto otázky MNO — jak tomu bylo s palbou proti nízké letícím cílům, boj s jadernými minami, boj s napaľem apod.

Přitom se ale tyto otázky rozpracovávají, vycházejí z ideálního stavu, neberou se v úvahu skutečné možnosti útvarů a svazků. Tyto otázky jsou v centru oprávněné kritiky komunistů u našich útvarů. Soudruzi se také právem ptají, proč byly demontovány PLK u tanků, proč nejsou u tankové divize a snad vůbec v celé ČSLA ruční PT granáty, učíme-li vojáky je používat, proč došné nejsou řešení otázky zabezpečení pohybu a průchodnosti v PT minových polích, když jsme na tyto otázky nejednou poukazovali včetně toho, že jsme předložili i příslušné návrhy. Na tyto otázky žádají komunisté odpověď, protože cítí plnou odpovědnost za jim svěřený úsek.

Dovolte mi říci několik slov k zásadám vysílání vojáků z povolání na stáž tak, jak jsou stanoveny v předpise Sm-kádr-3. Mám za to, že tyto zásady byly v minulosti zpracovány jednostranně jen ve prospěch pracovníků MNO. U vojsk jsou podle mého názoru k tomu oprávněné výhrady, jakožto opatření neopodstatněné. Neopodstatněnost je nutné vidět v tom, že důstojník vyslaný na stáž nenese plnou odpovědnost za výkon funkce. Mnohdy ji vykonává za výhodnějších platových podmínek z předchozí funkce. Doba, stanovená pro stáž, je velmi krátká. Tyto skutečnosti mají pak vliv i na práci ve výkonu funkce především v tom, že nedávají těmto důstojníkům možnost si objektivně ověřit svoje znalosti a schopnosti. Také hodnocení výsledků stáže je zkreslené, protože soudruzi jsou posuzováni jen z dílčího plnění úkolů bez přímé bojové a mobilizační odpovědnosti a na daném stupni velení.

Proto si myslíme, že je nutné tyto zásady změnit a rozpracovat je v oblasti práce s kádrovými rezervami. Potřebuje-li některý důstojník, třeba z MNO, získat zkušenosti na nižších stupních velení, tak je musí získávat s plnou materiální, bojovou a mobilizační odpovědností a prokázat-li po určité době (2—3 let), že funkcí zvládl, že načerpal opravdu zkušenosti z vojsk, může se vrátit zpět do své funkce.

V současné době stále víc vystupuje do popředí nutnost zvládnout zásadní a pod-

statné otázky řídicí práce. Přesto, že velení okruhu i OPS vyvinuly v této oblasti velkou snahu a byla uskutečněna řada opatření, mám za to, že vynaložené úsilí neodpovídá výsledkům. Studium otázek ŘOP není ucelené, lektori se často střídají, často také neznají naši problematiku a jejich lekce jsou proto příliš obecné atd. Potřebu zvládnout otázky řízení mají především hlavní funkcionáři na stupni útvar a svazek. I některým náčelníkům správ by to také prospělo. Myslím, že by vůbec prospělo věci, abychom místo nakusování těchto otázek přešli k ucelené a závazné formě a obsahu studia a stanovili, že takoví funkcionáři by měli projít normálním postgraduálním studiem při zaměstnání ve VPA. Myslím, že by to svůj účel určitě splnilo.

A nakonec několik slov k přezbrojování. Náš svazek je již 2 roky přezbrojen na tanky T-55. Přesto však dodnes nemáme všechny speciální tanky s ženijním zařízením, dostatek nutných výcvikových pomůcek, náhradních dílů apod., nehledě k tomu, že jsme tyto otázky seriózně rozebírali na minulé konferenci komunistů ZVO. Soudruh gen. Kotlan projevil snahu kritické připomínky řešit. Přesto ale otázky nebyly dotaženy do konce. Jsem přesvědčen, že se nikdy nepodaří MNO vyřešit oprávněné kritické připomínky do té doby, dokud na MNO budou soudruzi, kteří jsou tam 10, 15 i více let, kteří už dávno zapomněli, že vyšli z vojsk a co vojska potřebují, co je jejich úkolem.

Vůbec si myslím, že jsme v naší armádě zbytečně pospíchali s přezbrojením na tanky T-55, že bylo výhodnější jít cestou dokonalého zvládnutí tanků T-54 a pak jej modernizovat, plně využít všech jeho možností a vlastností. Po vyčerpání všech možností pečlivě připravit výrobní závody na nový tank, přeškolení základní kádry techniků a velitelů, předem vyrobít nejnutnější počet výcvikových pomůcek, upravit příslušné předpisy k výcviku řízení a ve střelbě a v provozu tanků, ověřit si schopnosti a vlastnosti tanků na polygonech a v instrukční jednotce a pak přejít přímo na výrobu a zavádění nejmodernějšího tanku, který je dnes zaveden už v řadě sovětských divizí I. kategorie.

Zamýšlíme-li se nad některými problémy, často si říkáme

— kde jsou desítky připravených koncepcí pracovníků,

— proč musíme většinou každoročně opakovat svoje připomínky,

— kde je příčina toho, že se tak málo respektují oprávněné požadavky z vojsk, že se s takovým despektem na nás dívají někteří pracovníci MNO. Víme, že je tam také hodně dobrých pracovníků, ale zřejmě neměli možnost se prosadit.

Problémů je hodně. Je nutné pečlivě zvážit, odkud začít. Důležité pro autoritu strany a nové velení armády, k udržení aktivity našich lidí, je odpovědně vyřešit to, co je životně nutné. Myslím, že máme dostatek sil i schopností odstranit všechny nedostatky.